

Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Педагогічний факультет
Кафедра педагогіки та управління навчальним закладом

**Силабус освітньої
компоненти
«Навчальна практика з педагогіки»**

1. Загальна інформація про курс

Назва курсу, мова викладання	«Навчальна практика з педагогіки» Мова викладання – українська.
Викладачі	викладачі кафедри педагогіки та менеджменту освіти
Профайл викладачів	https://um.kpnu.edu.ua/ https://ukr_lit.kpnu.edu.ua/
Консультації	Місце проведення консультацій – 422, 413 аудиторії (центральний корпус), платформа MOODLE

2. Анотація до курсу

«Навчальна практика з педагогіки» укладена кафедрою педагогіки та управління навчальним закладом для підготовки фахівців першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за освітньо-професійною програмою «Середня освіта (Українська мова і література. Англійська мова)» за спеціальністю 014 Середня освіта (Українська мова і література) галузі знань 01 Освіта/Педагогіка.

3. Мета і завдання курсу

Мета навчальної практики з педагогіки – адаптування здобувачів вищої освіти до умов їх майбутньої професійної діяльності в закладах загальної середньої освіти (5-9 класи); забезпечення пізнання ними закономірностей професійної діяльності та закладання основ творчого оволодіння способами її організації; виховання у здобувачів вищої освіти потреби у професійному самовдосконаленні.

Завдання навчальної практики з педагогіки:

1. Формувати у здобувачів вищої освіти інтегральну, загальну й спеціальні (фахові) компетентності та професійно значущі якості особистості;
2. Ознайомити здобувачів вищої освіти з сучасними технологіями освітньої діяльності, її педагогічними та організаційними умовами в закладах освіти та інноваційним педагогічним досвідом для сприяння їхній успішній адаптації до майбутньої професійної діяльності;
3. Навчити здобувачів вищої освіти проводити педагогічне спостереження, працювати в команді, збирати необхідну інформацію, проводити відповідний аналіз для залучення їх до науково-дослідницької педагогічної діяльності;
4. Сприяти вивченню здобувачами вищої освіти наявних засобів навчання з фаху (устаткування, обладнання навчальних кабінетів) та особливостей їх використання освітньому процесі з урахуванням індивідуальних особливостей його учасників, навчально-методичного, інформаційного забезпечення та ін. у ході відвідування ними уроків з фаху й інших навчальних предметів, виховних заходів з відповідним педагогічним аналізом;
5. Створити оптимальні умови здобувачам вищої освіти для професійного самовдосконалення на основі моніторингу власної практичної діяльності,

розвитку творчих здібностей для формування готовності до майбутньої професійної діяльності.

Проходження навчальної педагогічної практики з української мови і літератури гарантує здобуття таких програмних компетентностей:

Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі 01 Освіта / Педагогіка, що передбачає застосування концептуальних методів освітніх наук, психології, предметних знань з української мови і літератури, англійської мови, теорії й методики навчання української мови і літератури, англійської мови, характеризується комплексністю й невизначеністю умов організації освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти (рівень базової середньої освіти).	
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК 03	Здатність до самоорганізації, самостійного вирішення проблемних ситуацій, швидкої адаптації в нових умовах, оптимального розв'язання професійних завдань; вміння адекватно розподіляти час; здатність проявляти ініціативу.
	ЗК 04	Уміння працювати в команді; здатність до вискоєфективного міжособистісного спілкування; вміння розвивати лідерські якості.
	ЗК 07	Уміння здійснювати аналіз та синтез, проводити логічні операції, розвивати абстрактне мислення.
	ЗК 08	Здатність розуміти закономірності розвитку суспільно-історичного процесу та предметної галузі, проводити наукові дослідження, вміння оперувати науковою термінологією, оцінювати результати пошукової діяльності, робити наукові висновки та узагальнення.
	ЗК 09	Уміння застосовувати теоретичні знання на практиці, здатність розвивати й удосконалювати практичні вміння та навички.
	ЗК 10	Уміння проявляти креативність у вирішенні професійних завдань; дотримуватися принципів професійної етики та правил академічної доброчесності; застосовувати гнучкість мислення і відкритість у реалізації мовно-літературних компетентностей.
Спеціальні (фахові) компетентності (СК)	СК 04 Предметно-методична компетентність	
	СК 04.2	Здатність формувати та розвивати в учнів ключові компетентності та уміння, спільні для всіх компетентностей.
	СК 04.3	Здатність здійснювати інтегроване навчання учнів.
	СК 04.5	Здатність розвивати в учнів критичне мислення.
	СК 04.7	Здатність формувати ціннісні ставлення в учнів.
	СК 06 Психологічна компетентність	
	СК 06.1	Здатність визначати і враховувати в освітньому процесі вікові та інші індивідуальні особливості учнів.
	СК 06.2	Здатність використовувати стратегії роботи з учнями, які сприяють розвитку їхньої позитивної самооцінки, я-ідентичності.
	СК 06.3	Здатність формувати мотивацію учнів та організувати їхню пізнавальну діяльність.

СК 06.4	Здатність формувати спільноту учнів, у якій кожен відчуває себе її частиною.
СК 07	Емоційно-етична компетентність
СК 07.2	Здатність конструктивно та безпечно взаємодіяти з учасниками освітнього процесу.
СК 08	Компетентність педагогічного партнерства.
СК 08.3	Здатність до суб'єкт-суб'єктної (рівноправної та особистісно зорієнтованої) взаємодії з учнями в освітньому процесі.
СК 08.3	Здатність залучати батьків до освітнього процесу на засадах партнерства.
СК 08.3	Здатність працювати в команді із залученими фахівцями, асистентами вчителя для надання додаткової підтримки особам з особливими освітніми потребами.
СК 09	Інклюзивна компетентність
СК 09.1	Здатність створювати умови, що забезпечують функціонування інклюзивного освітнього середовища.
СК 09.2	Здатність до педагогічної підтримки осіб з особливими освітніми потребами.
СК 09.3	Здатність забезпечувати в освітньому середовищі сприятливі умови для кожного учня, залежно від його індивідуальних потреб, можливостей, здібностей та інтересів.
СК 10	Здоров'язбережувальна компетентність
СК 10.1	Здатність організувати безпечне освітнє середовище, використовувати здоров'язбережувальні технології під час освітнього процесу.
СК 11	Проектувальна компетентність
СК 11	Здатність проектувати осередки виховання і розвитку учнів
СК 12	Прогностична компетентність
СК 12	Здатність планувати освітній процес та прогнозувати його результати
СК 13	Організаційна компетентність
СК 13.1	Здатність організувати процес навчання, виховання і розвитку учнів.
СК 13.2	Здатність організувати різні види і форми навчальної та пізнавальної діяльності учнів.
СК 09	Інклюзивна компетентність
СК 09.3	Здатність забезпечувати в освітньому середовищі сприятливі умови для кожного учня, залежно від його індивідуальних потреб, можливостей, здібностей та інтересів.
СК 12	Прогностична компетентність
СК 12	Здатність планувати освітній процес та прогнозувати його результати.
СК 13	Організаційна компетентність
СК 13.1	Здатність організувати процес навчання, виховання і розвитку учнів.
СК 13.2	Здатність організувати різні види і форми навчальної та пізнавальної діяльності учнів.
СК 14	Оцінювально-аналітична компетентність
СК 14.1	Здатність здійснювати оцінювання результатів навчання учнів та аналізувати їх.
СК 14.2	Здатність забезпечувати самооцінювання та взаємооцінювання результатів навчання учнів.
СК 15	Інноваційна компетентність

	СК 15.2	Здатність використовувати інновації у професійній діяльності.
	СК 15.3	Здатність застосовувати різноманітні підходи до розв'язання проблем у педагогічній діяльності.
	СК 16	Здатність до навчання впродовж життя
	СК 16.1	Здатність визначати умови та ресурси професійного розвитку впродовж життя.
	СК 16.2	Здатність взаємодіяти з іншими вчителями на засадах партнерства та підтримки (у рамках наставництва, супервізії тощо).
	СК 17	Рефлексивна компетентність
	СК 17	Здатність здійснювати самодіагностику педагогічної діяльності, визначати індивідуальні професійні потреби; творчо осмислювати і долати проблемні ситуації; планувати власну діяльність й керувати нею.

4. Результати навчання

Програмні результати навчання:

ПРН 02	Знати вікові особливості учнів, їхню психологію і закономірності їх розвитку.
ПРН 03	Вміти організовувати освітній процес для учнів із особливими потребами.
ПРН 04	Вміти ефективно застосовувати сучасні методи і прийоми організації освітнього процесу і досягати високих результатів навчання.
ПРН 05	Вміти вчитися впродовж життя і вдосконалювати набуту під час навчання кваліфікацію.
ПРН 06	Володіти формами й методами виховання учнів на уроках і в позакласній роботі, уміти відстежувати динаміку особистісного розвитку дитини.
ПРН 07	Вміти ефективно організовувати комунікацію з колегами, учнями та їхніми батьками із дотриманням етичних норм спілкування, принципів толерантності, творчого діалогу, співробітництва та взаємоповаги до всіх учасників освітнього процесу.
ПРН 12	Уміти працювати з теоретичними та науково-методичними джерелами (зокрема цифровими), видобувати, обробляти й систематизувати інформацію, використовувати її в освітньому процесі.
ПРН 15	Застосовувати сучасні методики й технології (зокрема інформаційні) для забезпечення якості освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти.
ПРН 17	Уміти творчо використовувати різні теорії й досвід (український, міжнародний) у процесі вирішення соціальних і професійних завдань.
ПРН 20	Проектувати психологічно безпечне й комфортне освітнє середовище, організовувати співпрацю учнів та комунікацію з їхніми батьками.
ПРН 21	Відповідально ставитися до забезпечення охорони життя і здоров'я учнів в освітньому процесі та позаурочній діяльності.

У результаті проходження навчальної педагогічної практики з педагогіки здобувач вищої освіти повинен закріпити, поглибити й розширити знання з педагогіки, вміти застосовувати їх під час розв'язання конкретних завдань і ситуацій у закладах загальної середньої освіти; збагнути особливості вивчення школярами української мови і літератури в 5-9 класах, зокрема стосовно реалізації положень концепції «Нова українська школа»; сформуванню вміння аналізувати організаційне й навчально-методичне забезпечення освітнього процесу в 5-9 класах; ознайомитися з практичною реалізацією та застосуванням на уроках та в позакласній роботі основних підходів, принципів, форм, методів і прийомів навчання; зрозуміти

специфіку застосування традиційних та інноваційних методів навчання, нових педагогічних технологій, оцінювання навчальних досягнень здобувачів загальної середньої освіти (зокрема, формульне оцінювання) на основі спостережень уроків; опанувати структури уроків різних типів і форм проведення в реальному освітньому процесі закладів загальної середньої освіти (5-9 класи) та виробити вміння їх аналізувати; підготуватися до виробничої педагогічної практики з самостійним виконанням функції учителя української мови і літератури та ін.

5. Формат курсу

Стандартний курс (очний). Передбачає проходження навчальної практики з педагогіки на базі закладів загальної середньої освіти м. Кам'янця-Подільського. Організація та проведення навчальної практики з педагогіки в обмежених умовах організації освітнього процесу відповідає додатку 5 до Положення про проведення практики здобувачів вищої освіти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (<https://cutt.ly/OMtflCk>). Здобувачі беруть участь в освітньому процесі, послуговуючись платформами дистанційного навчання (Google Classroom, Human школа, Нові знання, Єдина школа та ін.), застосунками для проведення відеоконференцій (Zoom, Meet, Microsoft Teams та ін), месенджерами (Viber, Facebook Messenger, Skype, Discord та ін.), які використовує певний заклад загальної середньої освіти (база практики). Дистанційне комунікування учасників освітнього процесу під час проведення навчальної практики з педагогіки з використанням технологій дистанційного навчання може здійснюватися через модульне об'єктноорієнтоване динамічне навчальне середовище MOODLE, електронну пошту (зокрема, корпоративну), месенджери (Viber, Skype та ін.), платформи для проведення відеоконференцій (Zoom, Google Meet та ін.) тощо.

6. Обсяг і ознаки курсу

Найменування показників	Характеристика навчального курсу
	денна форма здобуття вищої освіти
Освітня програма, спеціальність	Середня освіта (Українська мова і література. Англійська мова) <i>спеціальність</i> 014 Середня освіта (Українська мова і література) <i>предметна спеціальність</i> 014.01 Середня освіта (Українська мова і література)
Рік навчання / рік викладання	другий / 2023-2024
Семестр вивчення	четвертий
Обов'язкова / вибіркова	обов'язкова
Кількість кредитів ЄКТС	3
Загальний обсяг годин	90
Форма підсумкового контролю	залік

7. Пререквізити курсу

Дисципліни-пререквізити: психологія, педагогіка, вступ до мовознавства, вступ до літературознавства, сучасна українська літературна мова (фонетика, фонологія, орфоєпія, графіка, орфографія лексикологія, фразеологія, лексикографія, морфеміка, словотвір, морфологія) та ін.

8. Технічне й програмне забезпечення /обладнання

Проходження практики не передбачає технічного забезпечення, однак можливе виористання технічного забезпечення, наявного на базах практики. Передбачається застосування модульного об'єктно-орієнтованого динамічного навчального середовища MOODLE.

9. Політика курсу

Перебування на базі практики. Очікується, що здобувачі перебуватимуть щодня у визначеному закладі загальної середньої освіти. Під час практики і консультацій очікується дотримання правил внутрішнього розпорядку Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (<https://cutt.ly/aIqb9CF>) та бази практики (закладів загальної середньої освіти), етичних норм поведінки, правил охорони праці та виробничої санітарії.

Не допускається залишати місце навчальної практики з педагогіки без дозволу керівника практики від бази практики та від університету.

Очікується, що здобувачі дотримуватимуться термінів виконання усіх завдань, передбачених програмою навчальної практики з педагогіки. За несвоєчасно оформлені та подані на перевірку матеріали практики, невиконані індивідуальні завдання практики (з порушенням визначених термінів) знижуватимуться бали.

Якщо здобувач виконав визначені завдання практики менше ніж на 60% від максимальної кількості балів, виділених на цей вид роботи, він вважається таким, що має академічну заборгованість за результатами поточного контролю.

Очікується, що здобувачі не будуть запізнюватися в заклад загальної середньої освіти, а мобільні телефони використовуватимуть лише з освітньою метою (за потреби).

Під час організації занять та консультацій з використанням технологій дистанційного навчання очікується, що здобувач працюватиме (з використанням платформ для відеоконференцій) з увімкненою вебкамерою.

Академічна доброчесність. Дотримання академічної доброчесності регулюється Кодексом академічної доброчесності Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (<https://cutt.ly/4TiCHkS>) та Положенням про дотримання академічної доброчесності науково-педагогічними працівниками, науковими працівниками та здобувачами вищої освіти в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка (<https://cutt.ly/vTiVowX>).

Очікується, що звітні матеріали практики здобувачів будуть їх оригінальними міркуваннями. Відсутність покликань на використані джерела, фабрикування джерел списування, втручання в роботу інших здобувачів становлять, але не обмежують приклади можливої академічної недоброчесності. Списування під час виконання завдань практики заборонені (зокрема, з використанням мобільних пристроїв). Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмових роботах здобувачів та фактів списування є підставою для їх незарахування викладачем (незалежно від масштабів плагіату чи обману).

Література. Для пошуку рекомендованої літератури здобувачі можуть послуговуватися бібліотекою університету, бази практики, фахових кафедр та інтернетними ресурсами. Здобувачі заохочуються до використання літератури, якої немає з-поміж рекомендованої.

Комунікування з керівником практики від фахової кафедри. Спілкування з керівником від фахової кафедри здійснюється під час проходження навчальної практики з педагогік (участь у бесідах, дискусіях, відповіді на питання тощо) та в консультаційний час. Очікується, що здобувачі будуть брати активну участь у дискусіях щодо обговорення

особливостей організації освітнього процесу з в 5-9 класах закладів загальної середньої освіти. Викладачі щотижня проводять офлайн та онлайн консультації.

10. Схема курсу

№ з \ п	Зміст роботи	Орієнтовний час на виконання завдань	Форми й методи організації діяльності	Форма звіту
Змістовий модуль 1. Аналіз навчальної та виховної роботи під час практики (завдання з педагогіки)				
1	Настановна конференція. Організаційні питання практики (розподіл за базами практик, ознайомлення з робочою програмою та індивідуальними завданнями відповідно бази практики; проходження інструктажу з правил внутрішнього розпорядку, техніки безпеки і охорони праці).	2 год.	Участь у конференції.	Фіксація інформації у щоденнику
2	Вступна консультація з керівником практики від кафедри педагогіки та управління навчальним закладом (вимоги до ведення документації, огляд новинок педагогічної літератури).	1 год.	Участь у консультації.	Фіксація інформації в щоденнику практики.
3	Ознайомлення з організацією навчального та виховного процесу на базі практики, плануванням роботи закладу освіти, внутрішнім розпорядком роботи бази практики (бесіда з керівником закладу освіти, заступником керівника закладу освіти). Знайомство з учителями, учнями класу, ознайомлення з вимогами до оснащення кабінетів з фаху, наочними посібниками. Відвідування структурних підрозділів баз практик під час ознайомчого етапу практики (ознайомлення з плануванням та організацією навчального та виховного процесу в класі, класною документацією (журнал, календарні та позаурочні плани, реалізацією концепції «Нова українська школа», планом роботи школи). Знайомство з особливостями навчання та виховання здобувачів освіти з особливими освітніми потребами в процесі інклюзивного навчання в закладі освіти.	12 год.	Бесіда з представниками адміністрації бази практики. Робота зі шкільною документацією. Консультація у керівника практики.	Фіксація інформації у щоденнику. Опис структури бази практики, її основних завдань на поточний навчальний рік, основних видів шкільної документації, способів і форм реалізації концепції «Нова українська школа», особливостями навчання та виховання здобувачів освіти з особливими освітніми потребами в процесі інклюзивного навчання в закладі освіти та ін.

4	Ознайомлення з наповненням офіційного сайту закладу загальної середньої освіти, його публічною інформацією.	4 год.	Аналіз офіційного сайту закладу освіти як бази практики.	Фіксація інформації в щоденнику практики.
5	Ознайомлення з бібліотекою бази практики.	1 год.	Відвідування бібліотеки бази практики.	Фіксація інформації в щоденнику практики.
6	Визначення календарного графіка проходження навчальної практики з педагогіки.	2 год.	Складання календарного графіку проходження навчальної практики з педагогіки.	Заповнювання календарного графіку проходження навчальної практики з педагогіки, розміщеного в щоденнику практики.
7	Знайомство з класним керівником, за яким закріплений практикант (взяти участь у бесіді з класним керівником з метою загального уявлення про клас, окремих учнів, особливості його роботи з класом, з активом класу; особливості навчання та виховання здобувачів освіти з особливими освітніми потребами в процесі інклюзивного навчання в закладі освіти, зміст виховної та індивідуальної роботи класного керівника зі здобувачами освіти; робота класного керівника з батьками). Ознайомлення з організацією методичної роботи у школі, передовим педагогічним досвідом.	6 год. 6 год.	Бесіда з класним керівником. Допомога класному керівникові у підготовці і проведенні виховних заходів; класної години, колективної творчої справи, бесіди, диспуту, вечора, екскурсії тощо, згідно з індивідуальним планом студента.	Фіксація інформації в щоденнику практики. Укладання відомостей про класного керівника та особливості його роботи. Конспект виховного заходу (на окремих аркушах).
8	Ознайомлення з розкладом уроків класного керівника та класу, до якого прикріплений практикант на весь період практики.	1 год.	Аналіз розкладу уроків у прикріпленому класі.	Фіксація інформації в щоденнику практики.
9	Відвідування уроків у прикріпленому класі для проведення спостережень за схемами: Схема спостереження за процесом навчання на уроці.	40 год.	Бесіда з учителями. Відвідання, спостереження та аналіз уроків у прикріпленому	Фіксація інформації в щоденнику практики. Опис результатів спостережень на уроках (на

	Схема спостереження за процесом засвоєння здобувачами освіти знань, вмінь і навичок на уроці. Схема спостереження за реалізацією принципів навчання на уроці. Схема спостереження за реалізацією методів навчання на уроці. Схема спостереження за здійсненням контролю успішності навчальної діяльності здобувачів освіти. Схема аналізу особливостей розвитку, навчання та виховання здобувачів освіти з особливими освітніми потребами в процесі інклюзивного навчання в закладі освіти.		му класі. Консультація у керівника практики. Аналіз шкільної документації, зокрема укладеної за принципами Нової української школи, особливостями інклюзивного навчання та ін.	окремих аркушах).
10	Перевірка учнівських щоденників. Збір, обробка і аналіз фактичних даних з фаху.	3 год.	Спостереження за роботою класного керівника та асистента вчителя з активом класу. Бесіда з активом.	Фіксація матеріалів спостереження, змісту бесіди, індивідуальної роботи з учнем та аналіз власної діяльності у щоденнику.
11	Ознайомлення з системою педагогічного керівництва спільної діяльності сім'ї та школи у вихованні та навчанні дітей та допомога учителеві в підготовці і проведенні видів робіт. Ознайомлення з роботою дитячих організацій, гуртків чи об'єднань за інтересами.	6 год. 4 год.	Бесіда з класним керівником. Бесіда з керівником організації, гуртка, об'єднання, ознайомлення з планами роботи, відвідування заняття/гуртка.	Фіксація інформації у щоденнику.
12	Захист здобувачами вищої освіти навчальної практики з педагогіки. Підведення підсумків. Залік.	2 год.	Звіти практикантів про виконання індивідуального плану.	Звіт про навчальну практику з педагогіки здобувачів вищої освіти.
РАЗОМ		90 год.		

Здобувачі вищої освіти під час навчальної практики здійснюють свою діяльність відповідно до календарного графіку проходження навчальної практики. Календарний графік проходження практики розташований у щоденнику практики. Складниками календарного графіку є основні види роботи здобувача-практиканта, які він здійснює відповідно до змісту навчальної фахової практики. Поточні доручення в графіку не фіксують.

Календарний графік проходження практики потрібно скласти так, щоб він був конкретним робочим планом здобувача-практиканта для його щоденної роботи.

Перебіг навчальної практики з педагогіки і результати роботи фіксуються у щоденнику практики. У кінці практики кожен здобувач звітує про виконану роботу й подає у визначений термін звітні матеріали, укладені в теку.

Вітається підготовка здобувачем вищої освіти презентації звіту про проходження навчальної практики з педагогіки, оформленої за допомогою програм PowerPoint, Google Slides, Canva, Prezi, Keynote, Piktochart, SlideDog, FlowVella, PowToon та ін.

Здобувачі вищої освіти у звітних матеріалах навчальної практики з педагогіки можуть подавати (за наявності) сертифікати / довідки або інші підтверджувальні документи про участь у вебінарах, конференціях, круглих столах, підвищенні кваліфікації та інших заходах, що відбуваються в період навчальної фахової практики.

Обсяг звітної документації

Щоденник практики. Упродовж терміну проведення практики практикант веде щоденник, в якому фіксує результати вивчення шкільної та класної документації, спостережень і бесід, аналізує проведену роботу, висловлює пропозиції і побажання (див. додаток 1).

На сторінках щоденника практикант фіксує зміст проведеної роботи на практиці та відображає інформацію про розклад уроків у закріпленому класі, розклад дзвінків у закладі освіти й щоденні записи про виконання завдань практики.

Індивідуальний план практиканта. План складає кожен практикант у перший день практики після ознайомлення з класом, класним керівником, планом виховної роботи та подається на затвердження керівникам практики (див. додаток 2).

Звітна документація з педагогіки. Має бути представлена у вигляді: плану-конспекту відвідуваного виховного заходу класним керівником (на вибір практиканта) (див. додаток 4); схеми спостережень (див. додаток 5): за процесом навчання на уроці; за процесом засвоєння здобувачами освіти знань, вмій і навичок на уроці; за реалізацією принципів навчання на уроці; за реалізацією методів навчання на уроці; за здійсненням контролю успішності навчальної діяльності здобувачів освіти; за особливостями розвитку, навчання та виховання здобувачів освіти з особливими освітніми потребами в процесі інклюзивного навчання в закладі освіти.

Звіт про навчальну практику з педагогіки. Після закінчення терміну проходження практики здобувачі вищої освіти звітують про виконання робочої програми практики. Форма звітності практиканта про проходження практики (див. додаток 3) – письмовий звіт, який подається на рецензування керівнику практики від кафедри педагогіки та управління навчальним закладом. Після доопрацювання та остаточного погодження з керівником практики від кафедри звіт у друкованому вигляді подають на захист. Звіт підписує практикант, підписує та оцінює безпосередній керівник від бази практики, члени комісії з захисту звітів про проходження практики.

11. Методи навчання і форми оцінювання

Методами навчання під час навчальної педагогічної практики з української мови і літератури є такі: розповідь, пояснення, бесіда, дискусія, мозкова атака, аналіз організаційно-методичного, навчально-методичного й інформаційного забезпечення освітнього процесу з української мови і літератури в закладі загальної середньої освіти, аналіз системи вправ / завдань, використаних на уроках української мови і літератури, та їх добір, спостереження за уроками української мови української літератури та позакласними заходами, складання «фотографій» уроків, їх обговорення та аналіз, написання планів-конспектів української мови та літератури або їх фрагментів, розв'язання педагогічно-методичних задач, спостереження за методами й прийомами навчання й оцінюванням досягнень учнів, аналіз

особливостей упровадження на уроках української мови і літератури інноваційних методів навчання, нових педагогічних технологій, виготовлення дидактичних матеріалів і наочності, участь у проведенні вчителем-словесником індивідуальної роботи, відвідування методичних нарад або консультацій, вивчення досвіду роботи вчителя, ознайомлення з портфоліо вчителя, його сайтом / блогом / інтернетною сторінкою, рецензування посібників або методичних рекомендацій із української мови / української літератури, перевірка студентом окремих робіт учнів із української мови і літератури та робочих зошитів, відвідування й спостереження за організацією позакласної роботи з української мови і літератури, проведенням факультативних занять і курсів за вибором та ін.

Визначено такі *форми поточного оцінювання* під час навчальної педагогічної практики з української мови і літератури:

- перевірка аналітичних робочих записів, зроблених у щоденнику практики;
- активність здобувачів у обговореннях особливостей організації освітнього процесу з української мови і літератури з керівником практики від фахової кафедри й здобувачами вищої освіти у процесі навчальної фахової практики;
- перевірка повноти виконаних індивідуальних завдань практики;
- захист здобувачами вищої освіти навчальної фахової практики участь;
- перевірка звіту про навчальну фахову практику.

Форма підсумкового контролю з навчальної педагогічної практики з української мови і літератури – залік.

12. Порядок підбиття підсумків навчальної фахової педагогічної практики

Після закінчення терміну практики здобувачі вищої освіти звітують про виконання програми навчальної практики з педагогіки та індивідуальних завдань. Основною формою звітності здобувача вищої освіти про проходження навчальної практики з педагогіки є письмовий звіт, який оформлюють відповідно до визначених вимог.

Письмовий звіт та інші документи, передбачені робочою програмою навчальної практики з педагогіки (щоденник практики, індивідуальні завдання та ін. види звітної документації), здобувач вищої освіти подає на рецензування керівнику практики від фахової кафедри. Після доопрацювання та остаточного погодження з керівником практики від фахової кафедри звіт у друкованому варіанті подають на захист.

Звіт має містити відомості про виконання здобувачем вищої освіти програми навчальної практики з педагогіки та індивідуальних завдань, висновки і пропозиції тощо. Звіт підписує здобувач вищої освіти.

Звітні матеріали навчальної практики з педагогіки здобувачів вищої освіти (щоденник і звіт) зберігаються на фахових кафедрах упродовж трьох років.

Звіт із практики здобувачі вищої освіти захищають перед комісією, призначеною завідувачем випускової кафедри і керівником практики навчально-наукового інституту української філології та журналістики. До складу комісії (не менше трьох осіб) входять керівники практики від фахових кафедр університету та (за можливості) керівники практики від бази практики, а також викладачі дисциплін професійної підготовки. Комісія оцінює результати навчальної фахової практики здобувачів вищої освіти в терміни, визначені відповідним наказом ректора про проведення практики здобувачів вищої освіти впродовж десяти календарних днів після завершення практики.

До захисту навчальної практики з педагогіки перед комісією допускають здобувачів вищої освіти, які виконали програму практики та подали необхідну звітну документацію, що була перевірена керівником практики від фахової кафедри.

Засідання комісії з захисту практики орієнтовно відбувається так:

- голова комісії надає слово здобувачеві вищої освіти для короткого повідомлення

про те, у якому закладі загальної середньої освіти і як відбувалася практика, про труднощі, які виникали; висловлює пропозиції щодо покращення навчальної педагогічної практики з української мови і літератури;

– керівник практики від фахової кафедри уточнює окремі деталі звіту, ставить запитання до здобувачів вищої освіти;

– голова комісії звертається до членів комісії та присутніх із пропозицією взяти участь в обговоренні звіту здобувача-практиканта.

Комісія обговорює оцінку практики кожного здобувача вищої освіти, оформлює відповідні документи (звіти, залікові книжки, заліково-екзаменаційні відомості та ін.) та оголошує їх. Загальна оцінка роботи кожного здобувача є комплексною і враховує ступінь виконання програми практики, якість звітної документації тощо. Оцінки обговорюють члени комісії. Захист навчальної практики з педагогіки протоколюється.

Підбиття результатів практики відбувається відповідно до принципів та критеріїв, передбачених робочою програмою навчальної практики з педагогіки.

Здобувачеві вищої освіти, який не виконав програми практики з поважних причин (підтверджених документально), може бути надано право на проходження практики повторно за умов, визначених Кам'янець-Подільським національним університетом імені Івана Огієнка та погоджених із базою практики. Здобувача вищої освіти, який не виконав програму практики без поважних причин або отримав оцінку «не зараховано» за результатами захисту звіту про практику, відраховують із закладу вищої освіти за невиконання освітньо-професійної програми.

Оцінку за практику вносять до відомості обліку успішності здобувача вищої освіти, залікової книжки / індивідуального навчального плану здобувача вищої освіти за підписом голови комісії, якого призначає завідувач випускової кафедри з досвідчених науково-педагогічних працівників — керівників практики.

Стипендіальна комісія враховує оцінку за практику під час визначення стипендії здобувачеві вищої освіти разом з його оцінками за результатами підсумкового контролю.

Підсумки навчальної практики з педагогіки обговорюють на засіданнях фахових кафедр, ученій раді навчально-наукового інституту української філології та журналістики.

Звіти керівників практик від фахових кафедр про проходження практик зберігають на кафедрі впродовж трьох років.

12. Система оцінювання та вимоги

Загальний розподіл балів за навчальну практику з педагогіки

Вид роботи	Кількість балів
Відповідність змісту звіту робочій програмі й змісту діяльності практиканта, якість їх оформлення	10
Відповідність змісту щоденника робочій програмі й змісту діяльності практиканта, якість їх оформлення	10
Конспект виховного заходу	10
Індивідуальний план практиканта	10
Схема спостереження за процесом навчання на уроці	10
Схема спостереження за процесом засвоєння здобувачами освіти знань, вмінь і навичок на уроці	10
Схема спостереження за реалізацією принципів навчання на уроці	10
Схема спостереження за реалізацією методів навчання на уроці	10

Схема спостереження за здійсненням контролю успішності навчальної діяльності здобувачів освіти	10
Схема аналізу особливостей розвитку, навчання та виховання здобувачів освіти з особливими освітніми потребами в процесі інклюзивного навчання в закладі освіти	10
Разом	100 балів

Відповідність змісту звіту робочій програмі й змісту діяльності практиканта, якість їх оформлення (10 балів):

9-10 балів – звіт з практики оформлений згідно з вимогами, містить повний аналіз виконання завдань з педагогіки, у ньому повністю віддзеркалено хід виконання завдань з педагогіки, відсутні помилки мовного та змістового характеру;

7-8 балів – звіт з практики оформлений згідно з вимогами, містить неповний аналіз виконання завдань з педагогіки, у ньому неповно висвітлено хід виконання завдань з педагогіки, допущені помилки мовного та змістового характеру;

6 балів – звіт з практики оформлений згідно з вимогами, але види робіт у ньому висвітлено не повно, звіт викладено з порушенням вимог, допущені помилки мовного та змістового характеру;

0-5 балів – звіт з практики не подано або він містить суттєві порушення вимог до його змісту та оформлення, допущені помилки мовного та змістового характеру; виявлено порушення практикантом вимог академічної доброчесності.

Відповідність змісту щоденника робочій програмі й змісту діяльності практиканта, якість їх оформлення (10 балів):

9-10 балів – щоденник практики оформлений згідно з вимогами, містить повний аналіз виконання завдань з педагогіки, у ньому повністю віддзеркалено хід виконання завдань з педагогіки, відсутні помилки мовного та змістового характеру;

7-8 балів – щоденник практики оформлений згідно з вимогами, містить неповний аналіз виконання завдань з педагогіки, у ньому неповно висвітлено хід виконання завдань з педагогіки, допущені помилки мовного та змістового характеру;

6 балів – щоденник практики оформлений згідно з вимогами, але види робіт у ньому практики висвітлено не повно, допущені помилки мовного та змістового характеру;

0-5 балів – щоденник практики не подано або він містить суттєві порушення вимог до його змісту та оформлення, допущені помилки мовного та змістового характеру; виявлено порушення практикантом вимог академічної доброчесності.

Конспект виховного заходу (10 балів):

9-10 балів – конспект відвіданого виховного заходу та його оформлення повністю відповідає вимогам, містить ґрунтовний і повний аналіз його змісту та особливостей проведення, відсутні помилки мовного та змістового характеру;

7-8 балів – конспект відвіданого виховного заходу оформлено згідно з вимогами, містить неповний аналіз його змісту та особливостей проведення, допущені помилки мовного та змістового характеру;

6 балів – конспект відвіданого виховного заходу оформлено з помилками в дотриманні вимог; містить поверхневий аналіз його змісту та особливостей проведення, допущені помилки мовного та змістового характеру;

5-0 балів – конспект відвіданого виховного заходу не подано або він містить суттєві порушення вимог до їх змісту та оформлення, допущені помилки мовного та змістового характеру; виявлено порушення практикантом вимог академічної доброчесності.

Індивідуальний план практиканта (10 балів):

9-10 балів – індивідуальний план практиканта утворено в перший день проведення навчальної практики з педагогіки після ознайомлення з класом, класним керівником, планом виховної роботи та вчасно подано на затвердження керівнику практики; оформлено згідно з вимогами; відсутні помилки мовного та змістового характеру;

7-8 балів – індивідуальний план практиканта утворено та оформлено згідно з вимогами, подано на затвердження керівнику практики із незначним порушенням терміну подання, містить не повний перелік видів робіт з педагогіки, допущені помилки мовного та змістового характеру;

6 балів – індивідуальний план практиканта утворено та оформлено з порушенням вимог, подано із значним порушенням терміну подання, містить поверхневий перелік видів робіт з педагогіки, допущені помилки мовного та змістового характеру;

5-0 балів – індивідуальний план практиканта не підготовлено і не подано на затвердження керівнику практики.

Схема спостереження за процесом навчання на уроці (10 балів):

9-10 балів – зміст спостереження за процесом навчання на уроці повністю відповідає вимогам схеми його проведення, містить ґрунтовний і повний аналіз змісту стимулювання вчителем навчально-пізнавальної діяльності учнів, викладу нового матеріалу, виправлення вчителем помилок, допущених здобувачами освіти, залучення їх до цієї роботи, залучення здобувачів освіти до узагальнення, оцінки роботи здобувачів освіти під час уроку, залучення їх до самооцінки, пояснення домашнього завдання; містить загальне враження про урок і досягнення його мети; відсутні помилки мовного та змістового характеру;

7-8 балів – зміст спостереження за процесом навчання на уроці відповідає вимогам схеми його проведення, містить не повний аналіз змісту стимулювання вчителем навчально-пізнавальної діяльності учнів, викладу нового матеріалу, виправлення вчителем помилок, допущених здобувачами освіти, залучення їх до цієї роботи, залучення здобувачів освіти до узагальнення, оцінки роботи здобувачів освіти під час уроку, залучення їх до самооцінки, пояснення домашнього завдання; містить враження про урок і досягнення його мети; допущені помилки мовного та змістового характеру;

6 балів – зміст спостереження за процесом навчання на уроці поверхнево відповідає вимогам схеми його проведення, містить поверхневий аналіз змісту стимулювання вчителем навчально-пізнавальної діяльності учнів, викладу нового матеріалу, виправлення вчителем помилок, допущених здобувачами освіти, залучення їх до цієї роботи, залучення здобувачів освіти до узагальнення, оцінки роботи здобувачів освіти під час уроку, залучення їх до самооцінки, пояснення домашнього завдання; не містить враження про урок і досягнення його мети; допущені помилки мовного та змістового характеру;

5-0 балів – спостереження за процесом навчання на уроці не підготовлено і не подано на перевірку керівнику практики; виявлено порушення практикантом вимог академічної доброчесності.

Схема спостереження за процесом засвоєння здобувачами освіти знань, вмінь і навичок на уроці (10 балів):

9-10 балів – зміст спостереження за процесом засвоєння здобувачами освіти знань, вмінь і навичок на уроці повністю відповідає вимогам схеми його проведення, містить ґрунтовний і повний аналіз змісту прийомів, які застосовує вчитель, для якісного сприймання матеріалу здобувачами освіти, його пояснення та визначення рівнів узагальнення матеріалу на уроці (понятійне, міжпонятійне, тематичне, підсумкове), виконання репродуктивних чи творчих вправ на уроці; містить загальне враження щодо рівня засвоєння учнями знань, вмінь і навичок на уроці; відсутні помилки мовного та змістового характеру;

7-8 балів – зміст спостереження за процесом засвоєння здобувачами освіти знань, вмінь і навичок на уроці відповідає вимогам схеми його проведення, містить не повний аналіз змісту прийомів, які застосовує вчитель, для якісного сприймання матеріалу здобувачами освіти, його пояснення та визначення рівнів узагальнення матеріалу на уроці (понятійне, міжпонятійне, тематичне, підсумкове), виконання репродуктивних чи творчих вправ на уроці; містить

враження щодо рівня засвоєння учнями знань, вмінь і навичок на уроці; допущені помилки мовного та змістового характеру;

6 балів – зміст спостереження за процесом засвоєння здобувачами освіти знань, вмінь і навичок на уроці відповідає вимогам схеми його проведення, містить поверхневий аналіз змісту прийомів, які застосовує вчитель, для якісного сприймання матеріалу здобувачами освіти, його пояснення та визначення рівнів узагальнення матеріалу на уроці (понятійне, міжпонятійне, тематичне, підсумкове), виконання репродуктивних чи творчих вправ на уроці; не містить враження щодо рівня засвоєння учнями знань, вмінь і навичок на уроці; допущені помилки мовного та змістового характеру;

5-0 балів – спостереження за процесом засвоєння здобувачами освіти знань, вмінь і навичок на уроці не підготовлено і не подано на перевірку керівнику практики; виявлено порушення практикантом вимог академічної доброчесності.

Схема спостереження за реалізацією принципів навчання на уроці (10 балів):

9-10 балів – зміст спостереження за реалізацією принципів навчання на уроці повністю відповідає вимогам схеми його проведення, містить ґрунтовний і повний аналіз змісту з визначення цілі і завдань уроку та їх реалізації; використання на уроці наукових понять, їх формулювання та виведення правил, законів тощо, які застосовувались у процесі практичної роботи; використання учителем залишкових знань чи знань з інших навчальних предметів, із життєвого досвіду здобувачів освіти; застосування учителем прийомів збудження активності здобувачів освіти; реалізації ним принципу свідомості навчання та інших принципів; доцільне використання на уроці наочних посібників, мультимедійних засобів навчання та на їх основі якісне пояснення матеріалу і порядку виконання практичних завдань; здійснення диференційованого, особистісно-орієнтованого навчання, індивідуального підходу до здобувачів освіти; формування учителем позитивних емоцій у здобувачів освіти; містить загальні висновки щодо реалізації принципів навчання на уроці; відсутні помилки мовного та змістового характеру;

7-8 балів – зміст спостереження за реалізацією принципів навчання на уроці відповідає вимогам схеми його проведення, містить не повний аналіз змісту з визначення цілі і завдань уроку та їх реалізації; використання на уроці наукових понять, їх формулювання та виведення правил, законів тощо, які застосовувались у процесі практичної роботи; використання учителем залишкових знань чи знань з інших навчальних предметів, із життєвого досвіду здобувачів освіти; застосування учителем прийомів збудження активності здобувачів освіти; реалізації ним принципу свідомості навчання та інших принципів; доцільне використання на уроці наочних посібників, мультимедійних засобів навчання та на їх основі якісне пояснення матеріалу і порядку виконання практичних завдань; здійснення диференційованого, особистісно-орієнтованого навчання, індивідуального підходу до здобувачів освіти; формування учителем позитивних емоцій у здобувачів освіти; містить загальні висновки щодо реалізації принципів навчання на уроці; допущені помилки мовного та змістового характеру;

6 балів – зміст спостереження за реалізацією принципів навчання на уроці відповідає вимогам схеми його проведення, містить поверхневий аналіз змісту з визначення цілі і завдань уроку та їх реалізації; використання на уроці наукових понять, їх формулювання та виведення правил, законів тощо, які застосовувались у процесі практичної роботи; використання учителем залишкових знань чи знань з інших навчальних предметів, із життєвого досвіду здобувачів освіти; застосування учителем прийомів збудження активності здобувачів освіти; реалізації ним принципу свідомості навчання та інших принципів; доцільне використання на уроці наочних посібників, мультимедійних засобів навчання та на їх основі якісне пояснення матеріалу і порядку виконання практичних завдань; здійснення диференційованого, особистісно-орієнтованого навчання, індивідуального підходу до здобувачів освіти; формування учителем позитивних емоцій у здобувачів освіти; не містить загальних висновків щодо реалізації принципів навчання на уроці; допущені помилки мовного та змістового характеру;

5-0 балів – спостереження за реалізацією принципів навчання на уроці не підготовлено і не подано на перевірку керівнику практики; виявлено порушення практикантом вимог академічної доброчесності.

Схема спостереження за реалізацією методів навчання на уроці (10 балів):

9-10 балів – зміст спостереження за реалізацією методів навчання на уроці повністю відповідає вимогам схеми його проведення, містить ґрунтовний і повний аналіз змісту логіки поведінки учителя, використання ним методів і прийомів актуалізації опорних знань; спонукання здобувачів освіти до усвідомлення ними необхідності відновлення у своїй пам'яті опорних знань, їх актуалізації; підведення здобувачів освіти до вивчення нового навчального матеріалу та хід діяльності учителя, спрямованої на їх організацію; оцінювання доцільності вибору методів і прийомів навчання у цьому фрагменті уроку та логіки викладу навчального матеріалу; володіння здобувачами освіти методами самостійної пізнавальної діяльності; зміст організації освітнього процесу з підвищення розумової активності здобувачів освіти; використання учителем на уроці методів навчання для формування вмінь і навичок у здобувачів освіти; результативність мобілізації здобувачів освіти на узагальнення та систематизацію знань, умінь і навичок; особливості застосування учителем стимулювання здобувачів освіти під час навчальної діяльності, використання ним методів і прийомів навчання, які сприяли активізації пізнавальної діяльності здобувачів освіти; містить оцінку діяльності вчителя і здобувачів освіти та власні пропозиції; відсутні помилки мовного та змістового характеру;

7-8 балів – зміст спостереження за реалізацією методів навчання на уроці відповідає вимогам схеми його проведення, містить не повний аналіз змісту логіки поведінки учителя, використання ним методів і прийомів актуалізації опорних знань; спонукання здобувачів освіти до усвідомлення ними необхідності відновлення у своїй пам'яті опорних знань, їх актуалізації; підведення здобувачів освіти до вивчення нового навчального матеріалу та хід діяльності учителя, спрямованої на їх організацію; оцінювання доцільності вибору методів і прийомів навчання у цьому фрагменті уроку та логіки викладу навчального матеріалу; володіння здобувачами освіти методами самостійної пізнавальної діяльності; зміст організації освітнього процесу з підвищення розумової активності здобувачів освіти; використання учителем на уроці методів навчання для формування вмінь і навичок у здобувачів освіти; результативність мобілізації здобувачів освіти на узагальнення та систематизацію знань, умінь і навичок; особливості застосування учителем стимулювання здобувачів освіти під час навчальної діяльності, використання ним методів і прийомів навчання, які сприяли активізації пізнавальної діяльності здобувачів освіти; містить оцінку діяльності вчителя і здобувачів освіти та власні пропозиції; допущені помилки мовного та змістового характеру;

6 балів – зміст спостереження за реалізацією методів навчання на уроці відповідає вимогам схеми його проведення, містить поверхневий аналіз змісту логіки поведінки учителя, використання ним методів і прийомів актуалізації опорних знань; спонукання здобувачів освіти до усвідомлення ними необхідності відновлення у своїй пам'яті опорних знань, їх актуалізації; підведення здобувачів освіти до вивчення нового навчального матеріалу та хід діяльності учителя, спрямованої на їх організацію; оцінювання доцільності вибору методів і прийомів навчання у цьому фрагменті уроку та логіки викладу навчального матеріалу; володіння здобувачами освіти методами самостійної пізнавальної діяльності; зміст організації освітнього процесу з підвищення розумової активності здобувачів освіти; використання учителем на уроці методів навчання для формування вмінь і навичок у здобувачів освіти; результативність мобілізації здобувачів освіти на узагальнення та систематизацію знань, умінь і навичок; особливості застосування учителем стимулювання здобувачів освіти під час навчальної діяльності, використання ним методів і прийомів навчання, які сприяли активізації пізнавальної діяльності здобувачів освіти; не містить оцінку діяльності вчителя і здобувачів освіти та власних пропозицій; допущені помилки мовного та змістового характеру;

5-0 балів – спостереження за реалізацією методів навчання на уроці не підготовлено і не подано на перевірку керівнику практики; виявлено порушення практикантом вимог академічної доброчесності.

Схема спостереження за здійсненням контролю успішності навчальної діяльності здобувачів освіти (10 балів):

9-10 балів – зміст спостереження за здійсненням контролю успішності навчальної діяльності здобувачів освіти повністю відповідає вимогам схеми його проведення, містить ґрунтовний і повний аналіз змісту реалізації учителем зворотного зв'язку у процесі навчання шляхом аналізу й оцінки знань, умінь та навичок здобувачів освіти; спостереження за створенням учителем ситуацій значущості процесу перевірки й оцінки навчальної діяльності здобувачів освіти; наявність особистої думки щодо дотримання учителем вимог об'єктивності, систематичності, аргументованості, врахування індивідуальних особливостей здобувачів освіти (темперамент, мовні дефекти та ін.), в аналізі й оцінці знань, умінь і навичок здобувачів освіти; позитивний емоційний настрій здобувачів освіти під час опитування; чіткість формулювання учителем запитання, яке спонукало здобувачів освіти до активних мисленневих дій та наскільки він уважно слухає відповідь здобувачів освіти, схвальним словом, жестом і мімікою стимулює їх мисленнєву активність; дотримання учителем сучасних критеріїв оцінювання; використання учителем формульовального оцінювання як інноваційної технології в освітньому процесі; залучення учителем здобувачів освіти до перевірки рівня засвоєння знань шляхом перевірки письмових робіт інших учнів класу; створення можливості здобувачам освіти повторно опрацювати навчальний матеріал, виконати навчальні завдання відповідно до їх індивідуальних розумових можливостей; використання учителем оціночних суджень; містить загальне враження практиканта про рівень успішності здобувачів освіти; відсутні помилки мовного та змістового характеру;

7-8 балів – зміст спостереження за здійсненням контролю успішності навчальної діяльності здобувачів освіти відповідає вимогам схеми його проведення, містить не повний аналіз змісту реалізації учителем зворотного зв'язку у процесі навчання шляхом аналізу й оцінки знань, умінь та навичок здобувачів освіти; спостереження за створенням учителем ситуацій значущості процесу перевірки й оцінки навчальної діяльності здобувачів освіти; наявність особистої думки щодо дотримання учителем вимог об'єктивності, систематичності, аргументованості, врахування індивідуальних особливостей здобувачів освіти (темперамент, мовні дефекти та ін.), в аналізі й оцінці знань, умінь і навичок здобувачів освіти; позитивний емоційний настрій здобувачів освіти під час опитування; чіткість формулювання учителем запитання, яке спонукало здобувачів освіти до активних мисленневих дій та наскільки він уважно слухає відповідь здобувачів освіти, схвальним словом, жестом і мімікою стимулює їх мисленнєву активність; дотримання учителем сучасних критеріїв оцінювання; використання учителем формульовального оцінювання як інноваційної технології в освітньому процесі; залучення учителем здобувачів освіти до перевірки рівня засвоєння знань шляхом перевірки письмових робіт інших учнів класу; створення можливості здобувачам освіти повторно опрацювати навчальний матеріал, виконати навчальні завдання відповідно до їх індивідуальних розумових можливостей; використання учителем оціночних суджень; містить загальне враження практиканта про рівень успішності здобувачів освіти; допущені помилки мовного та змістового характеру;

6 балів – зміст спостереження за здійсненням контролю успішності навчальної діяльності здобувачів освіти відповідає вимогам схеми його проведення, містить поверхневий аналіз змісту реалізації учителем зворотного зв'язку у процесі навчання шляхом аналізу й оцінки знань, умінь та навичок здобувачів освіти; спостереження за створенням учителем ситуацій значущості процесу перевірки й оцінки навчальної діяльності здобувачів освіти; наявність особистої думки щодо дотримання учителем вимог об'єктивності, систематичності, аргументованості, врахування індивідуальних особливостей здобувачів освіти (темперамент, мовні дефекти та ін.), в аналізі й оцінці знань, умінь і навичок здобувачів освіти; позитивний емоційний настрій здобувачів освіти під час опитування; чіткість формулювання учителем запитання, яке спонукало здобувачів освіти до активних мисленневих дій та наскільки він уважно слухає відповідь здобувачів освіти, схвальним словом, жестом і мімікою стимулює їх мисленнєву активність; дотримання учителем сучасних критеріїв оцінювання; використання учителем формульовального оцінювання як інноваційної технології в освітньому процесі;

залучення учителем здобувачів освіти до перевірки рівня засвоєння знань шляхом перевірки письмових робіт інших учнів класу; створення можливості здобувачам освіти повторно опрацювати навчальний матеріал, виконати навчальні завдання відповідно до їх індивідуальних розумових можливостей; використання учителем оціночних суджень; не містить загальне враження практиканта про рівень успішності здобувачів освіти; допущені помилки мовного та змістового характеру;

5-0 балів – спостереження за здійсненням контролю успішності навчальної діяльності здобувачів освіти не підготовлено і не подано на перевірку керівнику практики; виявлено порушення практикантом вимог академічної доброчесності.

Схема аналізу особливостей розвитку, навчання та виховання здобувачів освіти з особливими освітніми потребами в процесі інклюзивного навчання в закладі освіти (10 балів):

9-10 балів – зміст спостереження та аналізу особливостей розвитку, навчання та виховання здобувачів освіти з особливими освітніми потребами в процесі інклюзивного навчання в закладі освіти повністю відповідає вимогам схеми його проведення, містить ґрунтовний і повний аналіз змісту його реалізації учителем у процесі навчання; містить оцінювання роботи з упровадження інклюзивних підходів, описано створення індивідуального навчального плану, містить загальне враження практиканта про створення інклюзивної культури та інклюзивних цінностей в закладі освіти; розкрито роль вчителя та асистента вчителя у розвитку, навчанні та вихованні здобувачів освіти з особливими освітніми потребами в процесі інклюзивного навчання в закладі освіти; відсутні помилки мовного та змістового характеру;

7-8 балів – зміст спостереження та аналізу особливостей розвитку, навчання та виховання здобувачів освіти з особливими освітніми потребами в процесі інклюзивного навчання в закладі освіти повністю відповідає вимогам схеми його проведення, містить не повний аналіз змісту його реалізації учителем у процесі навчання; містить оцінювання роботи з упровадження інклюзивних підходів, описано створення індивідуального навчального плану, містить враження практиканта про створення інклюзивної культури та інклюзивних цінностей в закладі освіти; розкрито роль вчителя та асистента вчителя у розвитку, навчанні та вихованні здобувачів освіти з особливими освітніми потребами в процесі інклюзивного навчання в закладі освіти; відсутні помилки мовного та змістового характеру;

6 балів – зміст спостереження та аналізу особливостей розвитку, навчання та виховання здобувачів освіти з особливими освітніми потребами в процесі інклюзивного навчання в закладі освіти повністю відповідає вимогам схеми його проведення, містить поверхневий аналіз змісту його реалізації учителем у процесі навчання; містить оцінювання роботи з упровадження інклюзивних підходів, описано створення індивідуального навчального плану, містить поверхнєве враження практиканта про створення інклюзивної культури та інклюзивних цінностей в закладі освіти; не розкрито роль вчителя та асистента вчителя у розвитку, навчанні та вихованні здобувачів освіти з особливими освітніми потребами в процесі інклюзивного навчання в закладі освіти; допущені помилки мовного та змістового характеру;

5-0 балів – спостереження та аналізу особливостей розвитку, навчання та виховання здобувачів освіти з особливими освітніми потребами в процесі інклюзивного навчання в закладі освіти не підготовлено і не подано на перевірку керівнику практики; виявлено порушення практикантом вимог академічної доброчесності.

Шкала ECTS	Бали	Критерії оцінювання
«А» – «зараховано»	90–100 балів	Всі завдання навчальної практики з педагогіки виконано в повному обсязі. Практикант уміє застосовувати і творчо використовувати педагогічні та фахові знання, пов'язані з особливостями педагогічної діяльності, проявляє творчість під час виконання завдань практики. Звіт містить всі структурні елементи та подано у встановлений термін. Щоденник оформлено охайно, відповідно до поданих у робочій програмі та

		методичних рекомендаціях вимог. Зміст записів та аналіз проведеної роботи відповідають завданням практики. Практикант дотримується принципів академічної доброчесності.
«В» – «зараховано»	82–89 балів	Завдання виконано правильно, але недостатньо повно (відсутні власні міркування з приводу організації навчального та виховного процесу в освітньому закладі). Виявлено вміння практиканта застосовувати педагогічні та фахові знання, пов'язані з особливостями педагогічної діяльності. Звіт містить всі структурні елементи та подано у встановлений термін. У щоденнику практиканта зафіксовано зміст роботи протягом усього періоду проходження практики. Записи та аналіз проведеної роботи відповідають завданням робочої програми практики, однак є незначні відхилення від вимог до їх оформлення. Практикант дотримується принципів академічної доброчесності.
«С» – «зараховано»	75–81 бал	Завдання навчальної практики з педагогіки виконано з незначними помилками, записи достатньою мірою розкривають зміст виконання завдань робочої програми практики. Практикант дав відповіді на поставлені питання, однак не проявив творчого підходу до виконання завдань. Звітна документація оформлена згідно з вимогами із незначними помилками. У щоденнику практиканта зафіксовано зміст роботи протягом усього періоду проходження практики, однак є порушення щодо оформлення звітної документації. Практикант дотримується принципів академічної доброчесності.
«D» – «зараховано»	67–74 бали	Завдання навчальної практики з педагогіки виконано, зібраний матеріал відповідає переліку, визначеному робочою програмою практики, однак при оформленні звітної документації не проявлено творчого підходу до виконання завдань, не витримано всіх вимог, записи спостереження поверхові та стислі, трапляються мовні та мовленнєві помилки, є порушення в оформленні звітної документації. Практикант дотримується принципів академічної доброчесності.
«E» – «зараховано»	60–66 балів	Всі завдання практики виконано поверхово, допущено неточності, грубі помилки. У звітній документації є всі звітні матеріали, але не проявлено творчого підходу до їх виконання, у їхньому оформленні наявні суттєві порушення вимог, трапляються мовні та мовленнєві помилки. Практикант дотримується принципів академічної доброчесності.
«FX» – «не зараховано» (з можливістю доопрацювання звітних матеріалів і приведення їх у відповідність до вимог робочої програми)	35–59 балів	Практикант має пропуски у проходженні практики, про що свідчить відсутність записів у щоденнику. Наявні записи не відповідають завданням робочої програми практики. Зібрані матеріали подано переважно у вигляді ксерокопій. У їхньому оформленні наявні суттєві порушення вимог, є мовні та мовленнєві помилки. Практикант не дотримується принципів академічної доброчесності.

«F» – «не зараховано» (з можливістю повторного проходження практики за індивідуальною програмою)	34 і менше	Практикант з певних причин не з'явився і не пройшов навчальну практику з педагогіки, не оформив звітну документацію.

Підсумковий рейтинг з навчальної фахової практики

Рейтингова оцінка з кредитного модуля	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за національною шкалою
90-100 і більше	A (відмінно)	зараховано
82-89	B (дуже добре)	
75-81	C (добре)	
67-74	D (задовільно)	
60-66	E (достатньо)	
35-59	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)	не зараховано
34 і менше	F (незадовільно з обов'язковим проведенням додаткової роботи щодо вивчення навчального матеріалу кредитного модуля)	

4. Література

Список рекомендованих джерел з педагогіки:

1. Загальна педагогіка : навчальний посібник / О. Ф. Євсюков, С.А. Чупахін; за ред. О. Ф. Євсюкова; Харк. нац. аграр. ун-т ім. В. В. Докучаєва. Харків, 2020. 150 с.
2. Задорожна-Княгницька Л. В., Тимофеева І. Б. Загальні основи педагогіки : навч. посіб. для здоб. вищої освіти за освітнім ступенем «Бакалавр» спец. 013 «Початкова освіта», Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2020. 192 с.
3. Нова українська школа: путівник для вчителя 5-6 класів: навчально-методичний посібник/ за ред. А.Л. Черній; відп за вип. В.М. Салтишева. Рівне: РОІППО,2022.168 с. URL: <http://nus.org.ua/wp-content/uploads/2017/11/NUSH-poradnyk-dlya-vchytelya.pdf>
5. Сергійчук О. М., Багно Ю. М., Плужник О. В. Основи корекційної педагогіки : навчально-методичний посібник / за ред. О. М. Сергійчук. Переяслав : Видавництво, 2020. 224 с.

Допоміжна

- Дистанційне навчання в умовах карантину: досвід та перспективи: аналітико-методичні матеріали /кол. автор.; за заг. ред. О.М.Топузова; укл. М.В.Головка. Київ: Педагогічна думка, 2021. 192 с. URL: <https://cutt.ly/wIt3RI1>
- Дистанційне навчання: виклики, результати та перспективи: poradnik II. З досвіду роботи освітян міста Києва: навч.-метод. посіб. / упоряд.: С.В.Івашнєва, Н.М.Дика, К.О.Линьов, О.В.Хмелева-Токарева, І.П.Воротникова; за заг. ред. М.Ф.Войцехівського, С.В.Івашнєвої, О.Г.Фіданян. Київ: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2021. 420 с. URL: <https://cutt.ly/jZJKFo0>
- Малихін О.В., Арістова Н.О., Алексеєва С.В. Індивідуалізація навчання як засіб компенсації освітніх втрат учнів закладів загальної середньої освіти в умовах воєнного стану та повоєнний час: методичні рекомендації. Київ. Інститут педагогіки НАПН України. 2023. 59 с. <http://surl.li/dqihwc>
- Сучасні технології психолого-педагогічного супроводу дітей з порушеннями інтелектуального розвитку в умовах кризових викликів / О.В.Чеботарьова, Г.О.Блеч,

І.В.Бобренко, І.В.Гладченко, С.В.Трикоз, О.І.Мякушко, І.В.Сухіна та ін.; за наук. ред. О.В.Чеботарьової. Київ: ІСПП імені Миколи Ярмаченка НАПН України, 2023. 664 с. URL: <http://surl.li/jpwcbi>

–

Нормативні документи освітньої галузі

1. Державний стандарт базової середньої освіти: Постанова Кабінету міністрів України від 30 вересня 2020 р. № 898. URL: <https://cutt.ly/1Q7kSGY>
2. Концепція розвитку педагогічної освіти: наказ Міністерства освіти і науки України від 16.06.2018 р. №776. URL: <https://cutt.ly/7Eca7R2>
3. Нова українська школа. Дорожня карта реформи базової та профільної школи: проект для обговорення / Вакуленко Т., Гриневич Л., Лінник О. та інші; за заг. ред. Л. Гриневич. Київ: АКМЕ ГРУП, 2021. 46 с. URL: <https://cutt.ly/CTiJU5S>
4. Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої школи. Київ: Міністерство освіти і науки України, 2016. 40 с. URL: <https://cutt.ly/yTiJuiD>
5. Нова українська школа: poradnik dla vchitelja / під заг. ред. Бібік Н.М. Київ: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017. 206 с. URL: <https://cutt.ly/7TiJxZL>
6. Про освіту: Закон України із змінами. URL: <https://cutt.ly/qR66DBT>
7. Про повну загальну середню освіту: Закон України із змінами. URL: <https://cutt.ly/eTqqvO>

14. Рекомендовані джерела інформації

https://undip.org.ua/about/structure/science-departments/ua-lang-lit/ ; https://www.facebook.com/groups/505688203677039	Відділ навчання української мови та літератури Інституту педагогіки НАПН України
https://nus.org.ua/	Сайт проекту «Нова українська школа»
http://osvita.org.ua/	Освітній портал України
http://omelchuk.ks.ua/index.php?option=com_remository&Itemid=53&func=fileinfo&id=14	Персональний сайт Сергія Омельчука
http://xn--80aafnzki.m.xn--j1amh/	Сайт Олександра Авраменка
https://newlmetod.blogspot.com/p/blog-page_44.html	Лінгвометодична майстерня українського філолога. Блог Оксани Кучерук
https://kulbabska.com/	Персональний сайт Олени Кульбабської
http://www.glazova.org.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=103:-10-11-&catid=56:-10-&Itemid=77	«Український словесник». Сайт Олександри Глазової
http://korycja50.blogspot.com/p/blog-page_12.html	«Камертон філолога». Блог Галини Романівни Корицької
http://www.nbu.gov.ua/	Національна бібліотека України імені В.І.Вернадського
https://naurok.com.ua/	Освітній проект «На урок»
https://vseosvita.ua/	Національна освітня платформа «Всеосвіта»
http://www.koncept.org.ua/news.php	Сайт «Все для вчителя»
http://dvvoslovo.com.ua/archive/zmist_1/	Журнал «Дивослово»
http://lib.vippo.org.ua/periodyka.php?cat=63	Журнал «Українська мова і література в школах України»
http://library.udpu.org.ua/vydannia/vidannya-udpu/problemi-pidgotovki-suchasnogo-vchitelja	часопис «Проблеми підготовки сучасного вчителя»
http://pptp.kubg.edu.ua/numbers.html	Науковий журнал «Педагогічний процес: теорія і практика»
http://mdu.edu.ua/?page_id=1502	Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В.О.Сухомлинського. Серія: Педагогічні науки
http://visnyk.chnpu.edu.ua/	Вісник Чернігівського державного педагогічного університету ім. Т. Г. Шевченка. Серія: педагогічні науки

http://ped-ejournal.cdu.edu.ua/index	Вісник Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького університету. Серія: педагогічні науки
http://pedagogica.tnpu.edu.ua/	Наукові записки Тернопільського національного університету імені Володимира Гнатюка. Серія: педагогіка.
http://peddyskurs.kgpa.km.ua/vymohy	Збірник наукових праць «Педагогічний дискурс»
http://vytokypedagogmayster.webnode.com.ua/	Збірник наукових праць «Витоки педагогічної майстерності»
http://pedosv.kpnu.edu.ua/	Збірник наукових праць «Педагогічна освіта: теорія і практика»